

Версія №1 від 23 вересня 2008 року.

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

**СУМІШІ МОЛОЧНІ АДАПТОВАНІ РІДКІ ДЛЯ
ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ**

Технічні умови

ДСТУ

Видання офіційне

Київ
ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ
2008

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО: Технологічний інститут молока та м'яса УААН
Міністерство аграрної політики України

РОЗРОБНИКИ: **Г. Єресько**, д-р техн. наук; **І. Романчук**, канд. техн. наук
(керівник розробки), н.с. **Н.Васильєва**, м.н.с. **С.Андреус**.

2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Держспоживстандарту
України від ____ _____ 200__ р. № _____

**Право власності на цей документ належить державі.
Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати його повністю чи частково
на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу заборонено.
Стосовно врегулювання прав власності треба звертатися до Держспоживстандарту
України**

Держспоживстандарт України, 2008

ЗМІСТ

	С.
1 Сфера застосування	1
2 Нормативні посилання	1
3 Терміни та визначення понять	5
4 Класифікування	5
5 Загальні технічні вимоги	5
6 Вимоги щодо безпеки	10
7 Вимоги щодо охорони довкілля	11
8 Маркування	11
9 Пакування	13
10 Правила транспортування та зберігання	13
11 Методи контролювання	14
12 Правила приймання	15
13 Гарантії виробника	15
ДОДАТОК А Код продукції	16
ДОДАТОК Б Інформаційні дані про поживну цінність та калорійність	17
ДОДАТОК В Приклади етикетних написів	19
ДОДАТОК Д Бібліографія	21

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Суміші молочні адаптовані рідкі для дитячого харчування
Технічні умови

**Смеси молочные адаптированные жидкие для детского
питания
Технические условия**

**Mixes dairy adaption liquid for a children's feed
Specifications**

Чинний від _____

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Цей стандарт поширюється на суміші молочні рідкі для дитячого харчування (далі – суміші), які наближені за складом до жіночого молока, та виробляються з суміші натурального або відновленого коров'ячого молока, вершків та компонентів необхідних для харчування грудних дітей.

1.2 Суміші призначено для харчування грудних дітей та дітей раннього віку при штучному та змішаному годуванні від народження до одного року.

1.3 Вимоги щодо безпечності сумішей викладено в 5.2.3 – 5.2.6 і в розділах 6, 7.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

ДК 016-97 Державний класифікатор продукції і послуг, затверджений наказом Держстандарту України від 30.12.97 № 822

ДСТУ IDF 73A:2003 Молоко та молочні продукти. Підрахунок кількості коліформ. Метод підрахунку колоній і метод визначення найімовірнішого числа за температури 30 °С

ДСТУ IDF 93A:2003 Молоко і молочні продукти. Визначення Salmonella

ДСТУ IDF 122C:2003 Молоко і молочні продукти. Підготовка проб і розведень для мікробіологічного дослідження

ДСТУ ISO 707: 2002 Молоко та молочні продукти. Настанови з відбирання проб

ДСТУ ISO 5538:2004 Молоко та молочні продукти. Відбирання проб. Контроль за якісними ознаками

ДСТУ 3662-97 Молоко коров'яче незбиране. Вимоги при закупівлі

ДСТУ 3662:200X* Молоко-сировина коров'яче. Технічні умови

ДСТУ XXXX:200X* Молоко та молочні продукти. Правила приймання, відбирання та готування проб до контролювання

ДСТУ XXXX:200X* Молоко та молочні продукти. Методи мікробіологічного контролювання

ДСТУ XXXX:200X* Молоко та молочні продукти. Методики визначення температури і маси нетто

ДСТУ ХХХХ:200Х* Вершки-сировина. Технічні умови

ДСТУ ХХХХ:200Х* Молоко та вершки. Методика визначення термостійкості за алкогольною пробою

ДСТУ 3147-95 Коди та кодування інформації. Штрихове кодування. Маркування об'єктів ідентифікації. Формат та розташування штрихкодів позначок EAN на тарі та пакуванні товарної продукції. Загальні вимоги

ДСТУ 4273:2003 Молоко та вершки сухі. Загальні технічні умови

ДСТУ-П 4518:2006 Продукти харчові. Споживче маркування. Загальні правила

ДСТУ 4834:2007 Молоко та молочні продукти. Правила приймання, відбирання та готування проб до контролювання

ДСТУ 4873:2007 Цукор молочний. Технічні умови

ГОСТ 12.1.003-83 ССБТ. Шум. Общие требования безопасности (ССБП. Шум. Загальні вимоги безпеки)

ГОСТ 12.1.004-91 ССБТ. Пожарная безопасность. Общие требования (ССБП. Пожежна безпека. Загальні вимоги)

ГОСТ 12.1.005-88 ССБТ. Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны (ССБП. Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до повітря робочої зони)

ГОСТ 12.2.003-91 ССБТ. Оборудование производственное. Общие требования безопасности (ССБП. Устаткування виробниче. Загальні вимоги безпеки)

ГОСТ 12.3.002-75 ССБТ. Процессы производственные. Общие требования безопасности (ССБП. Процеси виробничі. Загальні вимоги безпеки)

ГОСТ 17.2.3.02-78 Охрана природы. Атмосфера. Правила установления допустимых выбросов вредных веществ промышленными предприятиями (Охорона природи. Атмосфера. Правила встановлення допустимих викидів шкідливих речовин промисловими підприємствами)

ГОСТ 2874-82 Вода питьевая. Гигиенические требования и контроль за качеством (Вода питна. Гігієнічні вимоги і контроль за якістю)

ГОСТ 3622-68 Молоко и молочные продукты. Отбор проб и подготовка их к испытанию (Молоко та молочні продукти. Відбір проб і підготування їх до випробувань)

ГОСТ 3623-73 Молоко и молочные продукты. Методы определения пастеризации (Молоко та молочні продукти. Методи визначення пастеризації)

ГОСТ 9142-90 Ящики из гофрированного картона. Общие технические условия (Ящики з гофрованого картону. Загальні технічні умови)

---

* На розгляді

ГОСТ 9225-84 Молоко и молочные продукты. Методы микробиологического анализа (Молоко та молочні продукти. Методи мікробіологічного аналізу)

ГОСТ 10444.2-94 Продукты пищевые. Методы выявления и определения количества *Staphylococcus aureus* (Продукти харчові. Методи виявлення та визначення кількості *Staphylococcus aureus*)

ГОСТ 10444.8-88 Продукты пищевые. Метод определения *Bacillus cereus* (Продукти харчові. Метод визначення *Bacillus cereus*)

ГОСТ 10444.12-88 Продукты пищевые. Методы определения дрожжей и плесневых грибов (Продукти харчові. Методи визначення дріжджів та плісняви)

ГОСТ 10970 – 87 Молоко сухое обезжиренное. Технические условия (Молоко сухе знежирене. Технічні умови)

ГОСТ 14192-96 Маркировка грузов (Маркування вантажів)

ГОСТ 18251-87 Лента клеевая на бумажной основе. Технические условия (Стрічка клейова на паперовій основі. Технічні умови)

ГОСТ 20477-86 Лента полиэтиленовая с липким слоем. Технические условия (Стрічка поліетиленова з липким прошарком. Технічні умови)

ГОСТ 23452-79 Молоко и молочные продукты. Методы определения остаточных количеств хлорорганических пестицидов (Молоко та молочні продукти. Методи визначення залишкових кількостей хлорорганічних пестицидів)

ГОСТ 24297-87 Входной контроль продукции. Основные положения (Вхідний контроль продукції. Основні положення)

ГОСТ 25228-82 Молоко и сливки. Метод определения термоустойчивости по алкогольной пробе (Молоко та вершки. Методи визначення термостійкості за алкогольною пробою)

ГОСТ 25951-83 Пленка полиэтиленовая термоусадочная. Технические условия (Плівка поліетиленова термозсідальна. Технічні умови)

ГОСТ 26754-85 Молоко. Методы определения температуры (Молоко. Методи визначення температури)

ГОСТ 26927-86 Сырье и продукты пищевые. Метод определения ртути. (Сировина і продукти харчові. Метод визначення ртуті)

ГОСТ 26928-86 Сырье и продукты пищевые. Метод определения железа. (Сировина і продукти харчові. Метод визначення заліза)

ГОСТ 26929-94 Сырье и продукты пищевые. Подготовка проб. Ми-нерализация для определения содержания токсичных элементов. (Сировина і продукти харчові. Підготування проб. Мінералізація для визначення вмісту токсичних елементів)

ГОСТ 26930-86 Сырье и продукты пищевые. Метод определения мышьяка. (Сировина і продукти харчові. Метод визначення миш'яку)

ГОСТ 26932-86 Сырье и продукты пищевые. Методы определения свинца. (Сировина і продукти харчові. Методи визначення свинцю)

ГОСТ 26933-86 Сырье и продукты пищевые. Методы определения кадмия. (Сировина і продукти харчові. Методи визначення кадмію)

ГОСТ 26934-86 Сырье и продукты пищевые. Методы определения цинка. (Сировина і продукти харчові. Методи визначення цинка)

ГОСТ 30178-96 Сырье и продукты пищевые. Атомно-абсорбционный метод определения токсичных элементов (Сировина та продукти харчові. Атомно-абсорбційний метод визначення токсичних елементів)

ГОСТ 30347-97 Молоко и молочные продукты. Методы определения *Staphylococcus aureus* (Молоко та молочні продукти. Методи визначення *Staphylococcus aureus*)

ГОСТ 30627.1-98 Продукты молочные для детского питания. Методы измерения массовой доли витамина А (ретинола) (Продукты молочні для дитячого харчування . методи визначення масової частки вітаміну А (ретинолу))

ГОСТ 30627.2 -98 Продукты молочные для детского питания. Методы измерения массовой доли витамина С (аскорбиновой кислоты) (Продукты молочні для дитячого харчування . методи визначення масової частки вітаміну С (аскорбінової кислоти))

ГОСТ 30627.3-98 Продукты молочные для детского питания. Методы измерения массовой доли витамина Е (токоферола) (Продукты молочні для дитячого харчування . методи визначення масової частки вітаміну Е (токоферолу))

ГОСТ 30627.4-98 Продукты молочные для детского питания. Методы измерения массовой доли витамина РР (ниацина) (Продукты молочні для дитячого харчування . методи визначення масової частки вітаміну РР (ніацину))

ГОСТ 30627.5-98 Продукты молочные для детского питания. Методы измерения массовой доли витамина В₁ (тиамина) (Продукты молочні для дитячого харчування . методи визначення масової частки вітаміну В₁ (тіаміну))

ГОСТ 30627.6-98 Продукты молочные для детского питания. Методы измерения массовой доли витамина В₂ (рибофлавина) (Продукты молочні для дитячого харчування . Методи визначення масової частки вітаміну В₂ (рибофлавіну))

ГОСТ 30648.1-99 Продукты молочные для детского питания. Методы определения жира (Продукты молочні для дитячого харчування. Методи визначення жиру)

ГОСТ 30648.2-99 Продукты молочные для детского питания. Методы определения общего белка (Продукты молочні для дитячого харчування. Методи визначення загального білка)

ГОСТ 30648.3-99 Продукты молочные для детского питания. Методы определения влаги и сухих веществ (Продукты молочні для дитячого харчування. Методи визначення вологи та сухих речовин)

ГОСТ 30648.4-99 Продукты молочные для детского питания. Титрометрический методы определения кислотности (Продукты молочні для дитячого харчування. Титрометричні методи визначення кислотності)

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

3.1 суміш молочна адаптована

Продукт виготовлений на основі коров'ячого молока, який максимально наближено за хімічним складом і властивостями до жіночого молока та відповідає фізіологічним потребам дітей від народження.

3.2 суміш молочна адаптована рідка

Продукт молочний рідкий, який максимально наближений за своїм складом до жіночого молока, виготовлений із пастеризованого, нормалізованого коров'ячого молока, вершків та компонентів необхідних для харчування дітей від народження.

3.3 суміш молочна частково адаптована рідка

Продукт молочний рідкий, який частково наближений за своїм складом до жіночого молока та виготовляється із суміші натурального або відновленого коров'ячого молока, вершків та компонентів необхідних для харчування дітей від 6 місяців.

4 КЛАСИФІКУВАННЯ

4.1 Суміші залежно від сировини, що застосовують під час виробництва поділяють на такі види:

- суміш адаптована рідка, для дітей від народження;
- суміш частково адаптована рідка, для дітей віком від 6 місяців.

4.2 Коди продукції згідно з ДК 016 зазначено в додатку А.

5 ЗАГАЛЬНІ ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ

5.1 Суміші повинні відповідати вимогам цього стандарту. Їх виробляють за рецептурами та технологічними інструкціями, затвердженими у встановленому порядку, з дотриманням державних санітарних правил для молокопереробних підприємств ДСП 4.4.4.011 [1]

5.2 Основні показники і характеристики

5.2.1 За органолептичними показниками суміші повинні відповідати вимогам, зазначеним у таблиці 1.

Таблиця 1 – Органолептичні показники

Назва показника	Характеристика
Зовнішній вигляд і консистенція	Однорідна рідина без осаду та пластівців білка
Смак і запах	Чистий, солодкуватий з легким присмаком пастеризації.
Колір	Білий з кремовим відтінком, рівномірний за всією масою.

5.2.2 За фізико-хімічними показниками суміші повинні відповідати нормам, зазначеним у таблиці 2.

Таблиця 2 – Фізико-хімічні показники сумішей

Назва показника	Норма для		Метод контролювання
	Суміші		
	Адаптовані	Частково адаптовані	
1	2	3	4
Масова частка жиру, %	Від 2,5 до 3,6	Від 2,5 до 3,6	Згідно з ГОСТ 30648.1
Масова частка сухих речовин, %, не менше	Від 11,0 до 14,0	Від 11,0 до 14,0	Згідно з ГОСТ 30648.3
Масова частка білку, %, не менше	Від 1,4 до 1,7	Від 1,5 до 1,8	Згідно з ГОСТ 30648.2
Кислотність: титровна, °Т, не більше	17,0	17,0	Згідно з ГОСТ 30648.4
Масова частка мінеральних речовин:			
Кальцію, мг/л	Від 300,0 до 700,0	Від 600,0 до 900,0	Згідно з п. 11.13
Фосфору, мг/л	Від 200,0 до 400,0	Від 300,0 до 500,0	Згідно з п. 11.13
Калію, мг/л	Від 500,0 до 800,0	Від 600,0 до 900,0	Згідно з п. 11.12
Натрію, мг/л	Від 150,0 до 300,0	Від 250,0 до 350,0	Згідно з п. 11.12
Магнію, мг/л	Від 40,0 до 60,0	Від 50,0 до 100,0	Згідно з п. 11.13
Марганцю, мкг/л	Від 20,0 до 100,0	Від 30,0 до 80,0	Згідно з п. 11.13

Продовження таблиці 2

1	2	3	4
Міді, мкг/л	Від 300,0 до 600,0	Від 400,0 до 1000,0	Згідно з п. 11.13
Заліза, мг/л	Від 3,0 до 8,0	Від 5,0 до 14,0	Згідно з ГОСТ

			26928
Цинку, мг/л	Від 3,0 до 10,0	Від 4,0 до 10,0	Згідно з ГОСТ 26934
Хлоридів, мг/л	Від 400,0 до 700,0	Від 600,0 до 800,0	Згідно з п. 11.13
Йоду, мкг/л	Від 50,0 до 100,0	Від 50,0 до 120,0	Згідно з п. 11.13
Золи, г/л	Від 3,0 до 4,0	Від 4,0 до 5,0	Згідно з п. 11.13
Масова частка вітамінів:			
Ретинолу (А), мкг/л	Від 500,0 до 800,0	Від 600,0 до 800,0	Згідно з ГОСТ 30627.1
Токоферолу (Е), мг/л	Від 4,0 до 12,0	Від 5,0 до 12,0	Згідно з ГОСТ 30627.3
Кальциферолу (Д), мкг/л	Від 8,0 до 12,0	Від 10,0 до 12,0	Згідно з п. 11.14
Вітаміну К, мкг/л	Від 25,0 до 50,0	Від 25,0 до 60,0	Згідно з п. 11.14
Тіаміну (В ₁), мкг/л	Від 350,0 до 700,0	Від 400,0 до 800,0	Згідно з ГОСТ 30627.5
Рибофлавіну (В ₂), мкг/л	Від 500,0 до 700,0	Від 600,0 до 1000,0	Згідно з ГОСТ 30627.6
Пантотенової кислоти (В ₅), мкг/л	Від 2500,0 до 3500,0	Від 2500,0 до 3500,0	Згідно з п. 11.14
Піридоксину (В ₆), мкг/л	Від 300,0 до 500,0	Від 500,0 до 700,0	Згідно з п. 11.14
Ніацину (РР), мкг/л	Від 3000,0 до 8000,0	Від 4000,0 до 8000,0	Згідно з ГОСТ 30627.4
Фолієвої кислоти (В _с), мкг/л	Від 50,0 до 100,0	Від 50,0 до 150,0	Згідно з п. 11.14
Ціанкобаламіну (В ₁₂), мкг/л	Від 1,5 до 3,0	Від 1,5 до 3,0	Згідно з п. 11.14
Аскорбінової кислоти (С), мг/л	Від 40,0 до 100,0	Від 50,0 до 100,0	Згідно з ГОСТ 30627.2
Холіну, мг/л	Від 50,0 до 100,0	Від 50,0 до 80,0	Згідно з п. 11.14
Інозиту, мг/л	Від 20,0 до 30,0	Від 20,0 до 60,0	Згідно з п. 11.14

Продовження таблиці 2

1	2	3	4
Біотину, мкг/л	Від 10,0 до 20,0	Від 10,0 до 40,0	Згідно з п. 11.14
Карнітину, мг/л	Від 10,0 до 20,0	Від 10,0 до 15,0	Згідно з п. 11.14

Наявність пероксидази	ВІДСУТНЯ	Згідно з ГОСТ 3623
Температура під час випуску з підприємства, °С	6±2	Згідно з ГОСТ 26754 або ДСТУ XXXX*

5.2.3 За мікробіологічними показниками суміші повинні відповідати вимогам, зазначеним у таблиці 4.

Таблиця 4 – Мікробіологічні показники сумішей

Назва показника	Норма для суміші		Метод контролювання
	Адаптованої рідкої	Частково адаптованої рідкої	
Бактерії групи кишкової палички (коліформи) в 1,0 г продукту	Не дозволено		згідно з ГОСТ 9225 або ДСТУ XXXX:200X** або ДСТУ IDF 73A
E. coli в 10 г	Не дозволено		Згідно з п. 11.10
B. cereus КУО/г, не більше	100		Згідно з ГОСТ 10444.8
Staphylococcus aureus в 10 г продукту	Не дозволено		Згідно з ГОСТ 30347, ГОСТ 10444.2
Патогенні мікроорганізми, зокрема Salmonella та L. Monocytogenes в 100 г продукту	Не дозволено		Згідно з ДСТУ IDF 93 A
Плісняви, КУО/г, не більше	50		Згідно з ГОСТ 10444.12
Дріжджі, КУО/г, не більше	10		Згідно з ГОСТ 10444.12

* ДСТУ XXXX:200X Молоко та молочні продукти. Методики визначення температури і маси нетто. На розгляді

** ДСТУ XXXX:200X Молоко та молочні продукти. Методи мікробіологічного контролювання. На розгляді

5.2.4 Вміст токсичних елементів і мікотоксинів у сумішах не повинен перевищувати гранично допустимі рівні, передбачені СанПиН 42-123-4089 [12] та МБТ и СН № 5061 [2] і зазначені у таблиці 5.

Таблиця 5 – Гранично допустимі рівні токсичних елементів

Назва показника	Гранично допустимі рівні, мг/кг, не більше	Метод контролювання
Токсичні елементи:		
Свинець	0,05	Згідно з ГОСТ 26932
Кадмій	0,02	Згідно з ГОСТ 26933
Миш'як	0,05	Згідно з ГОСТ 26930
Ртуть	0,005	Згідно з ГОСТ 26927
Мікотоксини:		
Афлатоксин М1	не дозв. (<0,00002)	Згідно з МВ № 4082 [5]

5.2.5 Вміст антибіотиків, гормональних препаратів та пестицидів у сумішах повинен відповідати вимогам, передбачені МБТ и СН № 5061 [2], ДСанПіН 8.8.1.2.3.4-000 [3].

5.2.6 Вміст радіонуклідів у сумішах не повинен перевищувати допустимі рівні, передбачені ГН 6.6.1.1-130 [4].

5.3 Вимоги до сировини:

У виробництві продуктів дитячого харчування застосовується сировина, яка виробляється переважно у спеціальних сировинних зонах.

Порядок надання статусу спеціальної сировинної зони та загальні вимоги до них визначаються Кабінетом Міністрів України.

5.3.1 Сировина для виробництва сумішей для дитячого харчування повинна вироблятися із спеціальних сировинних зон згідно з чинними вимогами. Для виробництва сумішей використовують таку сировину:

- молоко коров'яче незбиране екстра та вищого ґатунку, згідно з ДСТУ 3662 та/або ДСТУ 3662¹ термостійкістю за алкогольною пробою не нижче II групи;
- вершки-сировину з масовою часткою жиру не більше 35 % не нижче вищого ґатунку згідно з ДСТУ ХХХХ², термостійкістю за алкогольною пробою не нижче другої групи згідно з ГОСТ 25228 або ДСТУ ХХХХ³;
- молоко знежирене, кислотністю не вище 19°Т, отримане при сепаруванні з молока згідно ДСТУ 3662, термостійкістю за алкогольною пробою не нижче другої групи згідно з ГОСТ 25228 або ДСТУ ХХХХ³;

¹ ДСТУ 3662:200Х Молоко-сировина коров'яче. Технічні умови. На розгляді

² ДСТУ ХХХХ:200Х Вершки-сировина. Технічні умови. На розгляді

³ ДСТУ ХХХХ:200Х Молоко та вершки. Методика визначення термостійкості за алкогольною пробою. На розгляді

- молоко коров'яче незбиране сухе вищого ґатунку згідно з ДСТУ 4273, кислотністю не вище 18°Т, термостійкістю за алкогольною пробою, після відновлення, не нижче II групи;
- молоко коров'яче сухе знежирене згідно з ДСТУ 4273, кислотністю не вище 18°Т, термостійкістю за алкогольною пробою, після відновлення, не нижче II групи;
- цукор молочний згідно з ДСТУ 4873;

- вітаміни А, Д, Е, В₁, В₂, В₆, В₁₂, В_с, В₃, РР, Н, С у вигляді суміші вітчизняного або закордонного виробництва за наявності висновку санітарно-епідеміологічної експертизи Центрального органу виконавчої влади з питань охорони здоров'я щодо застосування для виробництва продуктів дитячого харчування;
- іншу молочну сировину згідно з чинними нормативними документами, дозволену до використання центральним органом виконавчої влади з питань охорони здоров'я України, яка дозволена до застосування у дитячому харчуванні;
- воду питну згідно з ГОСТ 2874.
- інші харчові продукти та добавки згідно з чинними нормативними документами, дозволені центральним органом виконавчої влади з питань охорони здоров'я України до застосування у дитячому харчуванні.

5.3.2 Для визначення відповідності якості сировини та матеріалів, призначених для виробництва сумішей, проводять вхідний контроль згідно з ГОСТ 24297.

5.3.3 Сировина за вмістом токсичних елементів, мікотоксинів, антибіотиків, пестицидів, гормональних препаратів та радіонуклідів повинна відповідати вимогам, встановленим у МБТ и СН № 5061 [2], ДСанПіН 8.8.1.2.3.4-000 [3] та ГН 6.6.1.1-130 [4] та санітарно-гігієнічними вимогами.

5.3.4 Для виробництва продуктів дитячого харчування забороняється використання сировини, яка містить пестициди, важкі метали, радіонукліди, гормональні препарати, антибіотики та інші небезпечні речовини, наявність яких не допускається державними санітарними нормами або рівні яких перевищують максимального допустимі.

5.3.5 Кожну партію сировини та матеріалів, що надходить на підприємство, супроводжують документом, що підтверджує її відповідність нормативним документам. Закордонного виробництва - за наявності висновку державної санітарно-гігієнічної експертизи центрального органу виконавчої влади з питань охорони здоров'я України.

5.3.6 Сировина, що використовується у виробництві сумішей, не може містити гормональних препаратів та генетично модифікованих організмів.

6 ВИМОГИ ЩОДО БЕЗПЕЧНОСТІ

6.1 Під час виробництва сумішей необхідно виконувати вимоги безпеки, встановлені у ДСП 4.4.4.011[1] і ДНАОП 1.8.20-1.05 [6].

6.2 Загальні вимоги безпеки під час проведення технологічного процесу виробництва сумішей повинні відповідати вимогам ГОСТ 12.3.002.

6.3 Технологічне устаткування повинно відповідати вимогам ГОСТ 12.2.003.

6.4 Мікроклімат виробничих приміщень повинен відповідати загальним санітарно-гігієнічним вимогам ДСН 3.3.6.042 [7], СНиП 2.04.05 [8] та ГОСТ 12.1.005.

6.5 Пожежна безпека повинна відповідати вимогам ГОСТ 12.1.004.

6.6 Рівень шуму повинен відповідати вимогам ГОСТ 12.1.003.

7 ВИМОГИ ЩОДО ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ

7.1 Стічні води, підлягають очищенню і повинні відповідати вимогам СанПиН 4630 [9].

7.2 Контроль за викидом шкідливих речовин в атмосферу здійснюють згідно з вимогами ГОСТ 17.2.3.02 та ДСП 201 [10].

7.3 Охорона ґрунту від забруднення побутовими та промисловими відходами повинна здійснюватись згідно з вимогами СанПиН 42-128-4690 [11].

8 МАРКУВАННЯ

Зміст етикеток обов'язково повинен бути узгоджений з центральним органом виконавчої влади з питань охорони здоров'я України.

8.1 Зміст маркування сумішей повинен відповідати вимогам ДСТУ-П 4518 та містити такі позначення:

- назва продукту, яка повинна відображати, що продукт призначений для дитячого харчування, власну назву (за наявності). Назва повинна відповідати основному інгредієнту і відображати консистенцію продукту;

- напис: «Схвалено МОЗ України для харчування дітей»;

- назву та повну адресу і телефон виробника, адресу потужностей виробництва (місце виготовлення);

- товарний знак виробника;

- стан продукту (наприклад: сухі, рідкі, гомогенізовано, протерті тощо);

- масу нетто одиниці пакування, г;

- склад продукту у порядку переваги складників, із зазначенням масової частки основного компонента, %; харчові добавки (уразі їх застосування);

- харчову (поживну) цінність (вміст вітамінів, мінеральних речовин, а також макро- та мікроелементів, білків, жирів, вуглеводів) та енергетичну цінність (калорійність) (у кДж і (або) ккал) на 100 г продукту (Додаток А);

- номер партії виробництва;

- призначення, умови використання;

- рекомендації щодо вживання, з урахуванням віку дитини. За необхідності наносять напис: «Перед вживанням перемішати»;

- умови зберігання до та після відкриття спожиткового пакування;

- строк придатності (число, місяць, рік). Дозволено зазначати годину, число, місяць і рік;

- строк придатності після відкриття спожиткового пакування до споживання;

- номер партії виробництва;

- дату виготовлення і дату пакування (число, місяць, рік). У разі, якщо строк придатності зазначено з урахуванням години, то дата виготовлення повинна складатися з години, числа, місяця року;

- знак для товарів та послуг (за наявності);

- штриховий код згідно з ДСТУ 3147;

- позначення нормативного документа, згідно з яким виготовлено і може бути ідентифіковано продукт.

Не дозволено наносити на тару зображення дитини. На спожитковій тарі продуктів для догодування дітей наносять інформацію щодо віку, з якого рекомендовано догодувати.

8.2 Маркування кожної одиниці транспортної тари повинно містити наступну інформацію:

- назву та повну адресу і телефон виробника, адресу потужностей виробництва (місце виготовлення);
- назву продукту, власну назву (за наявності);
- номер партії виробництва;
- номер бригади або пакувальника;
- кількість пакувальних одиниць;
- масу нетто одиниці пакування, г;
- кінцеву дату споживання «Вжити до» або дату виробництва та строк придатності, наносять на непрозоре пакування;
- умови зберігання;
- знак для товарів та послуг (за наявності);
- позначення нормативного документа, згідно з яким виготовлено і може бути ідентифіковано продукт.

8.3 Маркування виконують державною мовою України.

8.4 Транспортне маркування здійснюють згідно з ГОСТ 14192 з нанесенням маніпуляційного знаку “Оберігати від нагрівання” та “Продукція, що швидко псується”.

8.5 Приклад тексту етикетки на суміші наведено в додатку В.

8.6 Етикетки, на яких використовуються символи повинні містити лише такі символи, які були затверджені відповідними міжнародними та регіональними організаціями з питань стандартизації.

8.7 Приклад умовного позначення:

«Суміш молочна адаптована рідка для дитячого харчування _____
3,5% жиру. ДСТУ XXXX:XXXX». (власна назва, за наявності)

8.8 Маркування наносять на етикетку, ярлик, поверхню спожиткової та транспортної тари способом, який забезпечує чіткість його читання.

8.9 У разі постачання на експорт, додаткові вимоги до маркування зазначають у договорі – контракті.

9 ПАКУВАННЯ

9.1 Суміші пакують масою нетто від 50г до 200г у спожиткове пакування:

9.2 Суміші у спожитковому пакуванні з підприємства-виробника випускають у транспортній тарі: груповому пакуванні (блоками) у термосідавальній плівці згідно з ГОСТ 25951, лотках із вічками згідно з ГОСТ 9142, ящиках картонних або полімерних. Стички клапанів картонних ящиків із продуктами кисломолочними

повинні бути склеєні клейковою стрічкою згідно з ГОСТ 18251 або поліетиленою стрічкою згідно з ГОСТ 20477.

9.3 Спожиткове та транспортне пакування закривають способом, який гарантує його цілісність під час зберігання, транспортування та реалізування продуктів кисломолочних.

9.4 Дозволено використовувати усі види паковальних матеріалів, спожиткового пакування та транспортної тари, що дозволені центральним органом виконавчої влади з питань охорони здоров'я України для пакування молочних продуктів для дитячого харчування, та які забезпечують цілісність спожиткового пакування.

9.5 Маса нетто транспортного пакування – не більше ніж 10 кг.

9.6 Допустимі відхили маси нетто для пакувальної одиниці нормуються згідно з Р50 - 056 [13] та таблицею 5.

Таблиця 5 – допустимі відхили маси нетто у пакувальній одиниці

Номінальне значення кількості продукції в пакувальній одиниці, г, см ³	Значення границі допустимого відхилення від номінального значення	
	%	г, см ³
Понад 50 до 100 включно	-	4,5
Понад 100 до 200 »	4,5	-

9.7 Тара та пакувальні матеріали мають бути чисті, сухі, без плісняви і стороннього запаху та відповідати вимогам чинної нормативної документації.

9.8 Додаткові вимоги до пакування можуть бути передбачені договором або контрактом.

10 ПРАВИЛА ТРАНСПОРТУВАННЯ І ЗБЕРІГАННЯ

10.1 Транспортування

10.1.1 Суміші дозволено транспортувати усіма видами транспорту з ізотермічним кузовом відповідно до правил перевезення харчових продуктів, що швидко псуються, які чинні на певному виді транспорту.

10.1.2 Транспортні засоби, що перевозять суміші, повинні бути чисті та дезинфіковані.

10.2 Зберігання

10.2.1 Строки придатності сумішей можуть встановлюватися виробником самостійно (залежно від якості сировини, рівня технології виробництва, характеристик обладнання, умов фасування та властивостей пакувальних матеріалів) за умови відповідності сумішей вимогам цього стандарту та погодження цих строків з центральним органом виконавчої влади з питань охорони здоров'я України.

11 МЕТОДИ КОНТРОЛЮВАННЯ

11.1 Відбирання та готування проб до випробувань проводять згідно з ДСТУ ISO 707, ДСТУ 4834, ГОСТ 26929, ДСТУ ISO 5538; готування зразків і розведень для мікробіологічних досліджувань – згідно з ДСТУ IDF 122С або ГОСТ 9225, або ДСТУ ХХХХ¹.

11.2 Смак, запах та консистенцію визначають органолептично; зовнішній вигляд, колір, якість пакування та маркування перевіряють візуально.

11.3 Масову частку жиру визначають згідно з ГОСТ 30648.1; масову частку білка - згідно з ГОСТ 30648.2; масову частку сухих речовин - згідно з ГОСТ 30648.3; титровану кислотність – згідно з ГОСТ 30648.4; визначення пероксидази – згідно з ГОСТ 3623.

11.4 Вміст токсичних елементів визначають згідно з ГОСТ 30178 також: свинцю – згідно з ГОСТ 26932, кадмію – згідно з ГОСТ 26933, миш'яку – згідно з ГОСТ 26930, ртуті – згідно з ГОСТ 26927.

11.5 Температуру і масу нетто визначають згідно з ГОСТ 3622.

11.6 Визначення мікотоксинів - згідно з методичними вказівками № 4082 [5].

11.7 Вміст пестицидів визначають згідно з ГОСТ 23452 та ДСанПіН 8.8.1.2.3.4-000 [3], антибіотиків – згідно з МУ № 3049 [14].

11.8 Визначення гормональних препаратів проводять згідно з методичними рекомендаціями № 2944 [15] та методичними рекомендаціями № 3208 [16].

11.9 Вміст радіонуклідів визначають згідно з МУ 5778 та МУ 5779 [17], [18].

11.10 Визначення патогенних мікроорганізмів, зокрема бактерій роду *Salmonella* - згідно з ДСТУ IDF 93А та методами, затвердженими центральним органом виконавчої влади з питань охорони здоров'я України. Визначення *Staphylococcus aureus* - згідно з ГОСТ 30347 та ГОСТ 10444.2. Бактерії групи кишкової палички (коліформи) –згідно з ГОСТ 9225 або ДСТУ ХХХХ¹ або ДСТУ IDF 73А, *Escherichia coli* – згідно з чинними нормативними документами, *Bacillus cereus* - згідно з ГОСТ 10444.8.

11.12 Визначення мінеральних речовин калію та натрію – за методикою, внесеною в галузевий реєстр, який має свідоцтво про метрологічну атестацію.

11.13 Масові частки йоду, фосфору, магнію, міді, марганцю, хлориди, контролюють по фактичній закладці згідно рецептур, заліза – згідно з ГОСТ 26928., цинку - згідно з ГОСТ 26934, кальцію та золи – згідно з методами, затвердженими в установленому порядку, центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

---

¹ ДСТУ ХХХХ:200Х Молоко та молочні продукти. Методи мікробіологічного контролювання. На розгляді

11.14 Масові частки вітамінів, які вносяться у складі вітамінного комплексу контролюються: кількісний вміст аскорбінової кислоти (вітамін С) – згідно з ГОСТ 30627.2; токоферола (вітамін Е) – ГОСТ 30627.3; ніацину (вітамін РР) – ГОСТ 30627.4; тіаміну (вітамін В₁) – ГОСТ 30627.5; рибофлавіну (вітаміну В₂) – ГОСТ 30627.6; ретинолу (вітамін А) – ГОСТ 30627.1. Вміст решти вітамінів, які входять до

вітамінного комплексу, вміст амінокислот, які входять до амінокислотного комплексу, контролюють згідно рецептурної закладки розрахунковим шляхом у кожній партії.

11.15 Визначення промислової стерильності проводять згідно з ГОСТ 9225 та/або ДСТУ ХХХХ¹.

11.16 Дозволено застосовувати інші стандартні методики, методи та засоби вимірювання, які за своїми метрологічними та технічними характеристиками задовольняють вимоги цього стандарту, та мають відповідне метрологічне забезпечення відповідно до чинного законодавства України.

12 ПРАВИЛА ПРИЙМАННЯ

12.1 Суміші приймають партіями. Правила приймання, визначення партії, об'єм вибірки та відбирання проб проводять згідно з ДСТУ ХХХХ¹ , та/або ДСТУ ISO 707, ГОСТ 26809.

12.2 Кожну партію сумішей супроводжують документом, що підтверджує їх безпечність та якість.

12.3 Для визначення відповідності якості сумішей вимогам цього стандарту підприємство-виробник проводить приймальне і періодичне контролювання.

12.4 Приймальному контролю підлягає кожна партія сумішей за органолептичними, фізико-хімічними, мікробіологічними показниками, масою нетто, якістю пакування і маркування.

12.5 Порядок і періодичність контролювання за показниками безпеки (вмістом токсичних елементів, мікотоксинів, антибіотиків, гормональних препаратів, пестицидів та радіонуклідів) здійснюють відповідно до МР 4.4.4.-108 [19].

12.6 В разі отримування незадовільних результатів випробовувань хоча б за одним із показників органолептичних, фізико-хімічних, мікробіологічних і показників безпеки проводять повторне аналізування подвійної кількості об'єднаної проби продукції тієї самої партії.

Незадовільні результати після повторного випробовування розповсюджують на всю партію і партію бракують.

13 ГАРАНТІЇ ВИРОБНИКА

13.1 Виробник гарантує відповідність сумішей вимогам цього стандарту за умови дотримування умов транспортування та зберігання.

13.2 Строк придатності та умови зберігання сумішей повинні відповідати вимогам, зазначеним у п. 10.2.

---

¹ На розгляді

**Додаток А
(довідковий)**

КОД ПРОДУКТУ ЗГІДНО З ДК – 016

Таблиця А.1- Код ДКПП

Назва продукту	Код ДКПП
Продукти дитячого і дієтичного харчування	15.88.10
Дитяче харчування на молочній основі	15.88.10.730

Додаток Б
(обов'язковий)

Інформаційні дані про поживну цінність та калорійність на 100 г сумішей молочних адаптованих рідких для дитячого харчування

Таблиця Б.1 – поживна цінність та калорійність

Назва показника	Норма для продукту	
	Суміші	
	Адаптовані	Частково адаптовані
1	2	3
Жир, г	Від 2,5 до 3,6	Від 2,5 до 3,6
Вуглеводи, г в т.ч. лактози, не менше	Від 6,5 до 8,0 7,0	Від 7,0 до 9,0 -
Білок, г	Від 1,4 до 1,7	Від 1,5 до 1,8
Масова частка мінеральних речовин:		
Кальцію, мг/л	Від 300,0 до 700,0	Від 600,0 до 900,0
Фосфору, мг/л	Від 200,0 до 400,0	Від 300,0 до 500,0
Калію, мг/л	Від 500,0 до 800,0	Від 600,0 до 900,0
Натрію, мг/л	Від 150,0 до 300,0	Від 250,0 до 350,0
Магнію, мг/л	Від 40,0 до 60,0	Від 50,0 до 100,0
Марганцю, мкг/л	Від 20,0 до 100,0	Від 30,0 до 80,0
Міді, мкг/л	Від 300,0 до 600,0	Від 400,0 до 1000,0
Заліза, мг/л	Від 3,0 до 8,0	Від 5,0 до 14,0
Цинку, мг/л	Від 3,0 до 10,0	Від 4,0 до 10,0
Хлоридів, мг/л	Від 400,0 до 700,0	Від 600,0 до 800,0
Йоду, мкг/л	Від 50,0 до 100,0	Від 50,0 до 120,0
Золи, г/л	Від 3,0 до 4,0	Від 4,0 до 5,0
Масова частка вітамінів:		
Ретинолу (А), мкг/л	Від 500,0 до 800,0	Від 600,0 до 800,0
Токоферолу (Е), мг/л	Від 4,0 до 12,0	Від 5,0 до 12,0
Кальциферолу (Д), мкг/л	Від 8,0 до 12,0	Від 10,0 до 12,0
Вітаміну К, мкг/л	Від 25,0 до 50,0	Від 25,0 до 60,0
Тиаміну (В ₁), мкг/л	Від 350,0 до 700,0	Від 400,0 до 800,0
Рибофлавіну (В ₂), мкг/л	Від 500,0 до 700,0	Від 600,0 до 1000,0
Пантотенової кислоти (В ₅), мкг/л	Від 2500,0 до 3500,0	Від 2500,0 до 3500,0
Піридоксину (В ₆), мкг/л	Від 300,0 до 500,0	Від 500,0 до 700,0
Ніацину (РР), мкг/л	Від 3000,0 до 8000,0	Від 4000,0 до 8000,0
Фолієвої кислоти (В _с), мкг/л	Від 50,0 до 100,0	Від 50,0 до 150,0
Ціанкобаламіну (В ₁₂), мкг/л	Від 1,5 до 3,0	Від 1,5 до 3,0
Аскорбінова кислота (С), мг/л	Від 40,0 до 100,0	Від 50,0 до 100,0

Продовження таблиці Б.1

1	2	3
Холіну, мг/л	Від 50,0 до 100,0	Від 50,0 до 80,0

Інозиту, мг/л	Від 20,0 до 30,0	Від 20,0 до 60,0
Біотину, мкг/л	Від 10,0 до 20,0	Від 10,0 до 40,0
Карнітину, мг/л	Від 10,0 до 20,0	Від 10,0 до 15,0
Енергетична цінність, ккал	Від 54,1 до 71,2	Від 56,5 до 75,6

Примітка. Під час розрахування калорійності продуктів кисломолочних застосовують таку формулу:

$$K = 4 \cdot (M_b + M_v) + 9 \cdot M_{ж},$$

де K – калорійність, ккал;

M_b – масова частка білка, г/100 г продукту;

M_v – масова частка вуглеводів, г/100 г продукту;

$M_{ж}$ – масова частка жиру, г/100 г продукту;

4 – коефіцієнт калорійності 1 г білка або 1 г вуглеводів у продукті, ккал/г;

9 – коефіцієнт калорійності 1 г жиру в продукті, ккал/г.

Додаток В
(обов'язковий)

ПРИКЛАДИ ЕТИКЕТНИХ НАПИСІВ
ЕТИКЕТКА

**Суміш молочна адаптована рідка для дитячого харчування за ДСТУ
XXXX:2008**

Суміш молочна адаптована рідка для дитячого харчування, 3,5% жиру

Знак для товарів та послуг (торгова марка)

Назва продукту: «Суміш молочна адаптована рідка для дитячого харчування, 3,5%»
Дитяче харчування

Рекомендовано для харчування дітей від народження.

Склад: молоко коров'яче незбиране, вода питна, молочний цукор, мінерали, вітамінний та амінокислотний комплекс.

Поживна цінність	100 г суміші
	Суміш молочна адаптована рідка для дитячого харчування
1	2
Жир, г	3,6
Вуглеводи, г	8,0
в т.ч. лактози, не менше	7,0
Білок, г	1,7
Масова частка мінеральних речовин:	
Кальцію, мг/л	Від 300,0 до 700,0
Фосфору, мг/л	Від 200,0 до 400,0
Калію, мг/л	Від 500,0 до 800,0
Натрію, мг/л	Від 150,0 до 300,0
Магнію, мг/л	Від 40,0 до 60,0
Марганцю, мкг/л	Від 20,0 до 100,0
Міді, мкг/л	Від 300,0 до 600,0
Заліза, мг/л	Від 3,0 до 8,0
Цинку, мг/л	Від 3,0 до 10,0
Хлоридів, мг/л	Від 400,0 до 700,0
Йоду, мкг/л	Від 50,0 до 100,0
Золи, г/л	Від 3,0 до 4,0
Масова частка вітамінів:	
Ретинолу (А), мкг/л	Від 500,0 до 800,0
Токоферолу (Е), мг/л	Від 4,0 до 12,0
Кальциферолу (Д), мкг/л	Від 8,0 до 12,0
Вітаміну К, мкг/л	Від 25,0 до 50,0
Тиаміну (В ₁), мкг/л	Від 350,0 до 700,0

Продовження таблиці

1	2
Рибофлавіну (В ₂), мкг/л	Від 500,0 до 700,0
Пантотенової кислоти (В ₅), мкг/л	Від 2500,0 до 3500,0
Піридоксину (В ₆), мкг/л	Від 300,0 до 500,0

Ніацину (PP), мкг/л	Від 3000,0 до 8000,0
Фолієвої кислоти (В _с), мкг/л	Від 50,0 до 100,0
Ціанковаланіну (В ₁₂), мкг/л	Від 1,5 до 3,0
Аскорбінової кислоти (С), мг/л	Від 40,0 до 100,0
Холіну, мг/л	Від 50,0 до 100,0
Інозиту, мг/л	Від 20,0 до 30,0
Біотину, мкг/л	Від 10,0 до 20,0
Карнітину, мг/л	Від 10,0 до 20,0
Енергетична цінність, ккал	71,2

- напис «Схвалено МОЗ України для харчування дітей»;
- назву та повну адресу і телефон виробника, адресу потужностей виробництва (місце виготовлення);
- товарний знак виробництва;
- масу нетто одиниці пакування;
  - склад продукту у порядку переваги складників, із зазначенням масової частки основного компонента, %; харчові добавки (уразі їх застосування);
    - харчову (поживну) цінність (вміст вітамінів, мінеральних речовин, а також макро- та мікроелементів, білків, жирів, вуглеводів) та енергетичну цінність (калорійність) (у кДж і (або) ккал) на 100 г продукту;
    - призначення, умови використання;
    - рекомендації щодо вживання, з урахуванням віку дитини. За необхідності наносять напис: «Перед вживанням перемішати»;
    - умови зберігання до та після відкриття спожиткового пакування;
    - строк придатності (число, місяць, рік). Дозволено зазначати годину, число, місяць і рік;
    - строк придатності після відкриття спожиткового пакування до споживання;
    - дату виготовлення і дату пакування (число, місяць, рік). У разі, якщо строк придатності зазначено з урахуванням години, то дата виготовлення повинна складатися з години, числа, місяця року;
    - позначення нормативного документа, згідно з яким виготовлено і може бути ідентифіковано продукт.
    - штриховий код EAN;

Додаток Д (довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

1 ДСП 4.4.4.011-98

Державні санітарні правила для молокопереробних підприємств, затверджені МОЗ України від 11.09.98 № 4.4.4.011

- 2 МБТ и СН № 5061-89 Медико-биологические требования и санитарные нормы качества продовольственного сырья и пищевых продуктов (Медико-біологічні вимоги та санітарні норми якості продовольчої сировини і харчових продуктів), затвержені МОЗ СРСР 01.08.1989, №5061
- 3 ДСанПіН 8.8.1.2.3.4-000-2001 Допустимі дози, концентрації, кількості та рівні вмісту пестицидів у сільськогосподарській сировині, харчових продуктах, повітрі робочої зони, атмосферному повітрі, воді водоймищ, ґрунті, затвержені МОЗ України від 20.09.2001 № 137
- 4 ГН 6.6.1.1-130-2006 Допустимі рівні вмісту радіонуклідів Cs^{137} і Sr^{90} у продуктах харчування та питній воді, затвержені МОЗ України від № 256 від 03.05.2006
- 5 МУ 4082-86 Методические указания по обнаружению, идентификации и определению афлатоксинов в продовольственном сырье и пищевых продуктах с помощью высокоэффективной жидкостной хроматографии (Методичні вказівки по виявленню, ідентифікації та визначенню афлотоксинів у продовольчій сировині та харчових продуктах за допомогою високоефективної рідинної хроматографії), затвержені МОЗ СРСР від 20.03.86
- 6 ДНАОП 1.8.20-1.05-99 Правила охорони праці для працівників підприємств по переробці молока, затвержені наказом Держнаглядохоронпраці 22.07.99, №137
- 7 ДСН 3.3.6.042-99 Державні санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень, затвержені МОЗ України від 01.12.1999, № 42
- 8 СНиП 2.04.05-91 Отопление, вентиляция и кондиционирование (Опалення, вентиляція та кондиціонування), затвержені Державним комітетом СРСР по будівництву та інвестиціям від 28.11.91 № 2.04.05
- 9 СанПиН 4630-88 Санитарные правила и нормы по охране поверхностных вод от загрязнения (Санітарні правила і норми по охороні поверхневих вод від забруднення), затвержені МОЗ СРСР від 04.07.88 № 4630
- 10 ДСП 201-97 Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднення хімічними і біологічними речовинами), затвержені МОЗ України від 09.07.97 №201
- 11 СанПиН 42-128-4690- 88 Санитарные правила содержания территорий населенных мест (Санітарні правила утримання територій населених пунктів), затвержені МОЗ СРСР від 05.08.88 № 4690
- 12 СанПиН 42-123-4089-86 Предельно допустимые концентрации тяжелых металлов и мышьяка в продовольственном сырье и пищевых продуктах (Гранично допустимі концентрації важких металів та миш'яка у продовольчій сировині та харчових продуктах), затвержені МОЗ СРСР від 31.03.86

- 13 Р 50-056-96   Продукція фасована в пакованні. Загальні вимоги до кількості, затверджені Держстандартом України від 18.07.1996 № 300
- 14 МУ № 3049-84   Методические указания по определению остаточных количеств антибиотиков в продуктах животноводства (Методичні вказівки щодо визначення залишкових кількостей антибіотиків у продуктах тваринництва), затверджені МОЗ СРСР від 29.06.84 № 3049
- 15 МР № 2944-83   Методические рекомендации по определению химическим методом остаточных количеств диетилстильбэстрола в продуктах животноводства (Методичні рекомендації щодо визначення хімічним методом залишкових кількостей диетилстильбестролу у продуктах тваринництва), затверджені МОЗ СРСР від 09.12.83 №2944
- 16 МР № 3208-85   Методические рекомендации по определению химическим методом остаточных количеств эстрадиола-17 в продуктах животноводства (Методичні рекомендації щодо визначення хімічним методом залишкових кількостей естрадиолу-17 у продуктах тваринництва), затверджені МОЗ СРСР від 17.01.85 № 3208
- 17 МУ № 5778-91   Методические указания. Определение в пищевых продуктах стронция-90 (Методичні вказівки. Визначення у харчових продуктах стронцію-90), затверджені МОЗ СРСР від 04.01.91
- 18 МУ № 5779-91   Методичні рекомендації. Періодичність контролю продовольчої сировини та харчових продуктів за показниками безпеки, затверджені МОЗ України від 02.07.2004 № 329.
- 19 МР 4.4.4.-108-2004   Методичні рекомендації. Періодичність контролю продовольчої сировини та харчових продуктів за показниками безпеки, затверджені МОЗ України від 02.07.2004 № 329

Код УКУД 67.100.10

Ключові слова: адаптовані, суміші для дітей, зберігання, консистенція, мікробіологічні показники, показники безпеки, пакування, маркування, методи контролювання, гарантії виробника.

Виконавець, науковий співробітник
лабораторії технології молока та
молочних продуктів

Н.І. Васильєва

Заступник директора
з наукової роботи ТІММ УААН,
керівник розробки

І.О. Романчук